

ПАРАЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ В УКРАЇНІ

Спорт слід розглядати як багатофункціональне явище культури, як елемент національної об'єднуючої ідеї. Спорт привертає увагу величезної кількості людей, робить його одним з найбільш популярних видовищ. Спорт частина культури суспільства – це явище, яке постійно розвивається. Ті його види, котрі в недалекому минулому були обмежені національними кордонами, стають олімпійськими. В сучасному розумінні спорт – це соціальне явище, явище культури людства, яке має свої матеріальні і духовні цінності. Окрема складова спорту є паралімпійський спорт.

Формування спортивного руху осіб з особливими потребами в Україні бере свій початок з 1989 року, коли вперше почали створюватись спортивно-оздоровчі клуби та реабілітаційні центри для інвалідів. В подальшому ці об'єднання стали основою для створення національних федерацій спорту інвалідів з різними видами уражень: опорно-рухового апарату, зору, слуху та інтелекту [3,с.12]. Пізніше в 1992 році ці 4 федерації об'єднались в Національний комітет спорту інвалідів України. Більше 50 тисяч людей з порушеннями і 22 тисячі дітей шкільного віку відвідують спортивні заклади з 27 видів спорту в Україні. Щорічно в Україні проводиться близько 250 чемпіонатів, першостей та кубків в 12 видах спорту серед людей з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату та інтелекту[2,с.230].

У період відновлення своєї незалежності Україна стала повноправним членом міжнародного паралімпійського руху. Українські спортсмени-інваліди 10 раз брали участь і достойно представляли державу на найбільших змаганнях в системі паралімпійського спорту – Паралімпійських іграх. Національні збірні України були представлені на Паралімпійських іграх у: 1996 р. - Атланта (літні); 1998 р. – Нагано (зимові), команда завоювала 9 медалей (3 золоті, 2 срібні і 4 бронзових).; 2000 р. – Сідней (літні) і виборола 37 медалей (3 золоті, 20 срібних і 14 бронзових).; 2002 р. – Солт-Лейк-Сіті (зимові), завоювала 12 медалей (6 срібних і 6 бронзових); [2004р.](#) в [Афінах](#), отримала 55 медалей (24 золоті, 12 срібних і 19 бронзових), посівши 6 загальнокомандне місце. Збірну країни представляли 88 спортсменів у 9 видах спорту. Українськими

атлетами за час Паралімпіади встановлено більше 10 світових та паралімпійських рекордів. [Україна](#) брала участь у [Літніх Паралімпійських іграх 2008 р.](#) у [Пекіні](#) і завоювала 74 медалей (24 золотих, 18 срібних і 32 бронзових), посівши четверте загальнокомандне місце та у [зимових Паралімпійських іграх 2010 р.](#) у [Ванкувері](#) та у [літніх Паралімпійських іграх 2012 р.](#) (Лондон). Українська збірна на [зимових Паралімпійських іграх 2014р.](#) у [Сочі](#), у [неофіційному медальному заліку](#) виборола четверте місце, здобувши 5 золотих, 9 срібних і 11 бронзових медалей. На [літніх Паралімпійських іграх 2016 р.](#) у [Ріо-де-Жанейро](#) команда паралімпійців здобула рекордні 41 золоту, 37 срібних та 39 бронзових медалей і [вперше](#) піднялася на третє місце в [медальному заліку](#) [5].

У найпрестижніших міжнародних змагання – Паралімпійських іграх спортсмени України досягли високих успіхів. Серед них найвище звання «Заслужений майстер спорту України» присвоєно 144 ведучим спортсменам, звання «Майстер спорту міжнародного класу» отримали 391 спортсмен, а 719 спортсменів були удостоєні звання «Майстра спорту України» [4,с.34].

Керівництво фізкультурно-реабілітаційною та спортивною роботою інвалідів в Україні здійснює Український центр фізичної культури і спорту інвалідів “Інваспорт”, у підпорядкуванні якого діють 27 регіональних центрів, 61 відділення в областях, в АР Крим, містах Києві та Севастополі, 26 дитячо-юнацьких спортивних шкіл для дітей-інвалідів, 112 фізкультурно-оздоровчих клубів, а також спеціалізовані дитячо-юнацькі школи інвалідів параолімпійського резерву[4, с.110].

За формування національних збірних команд спортсменів-інвалідів України, підготовку і участь їх у Параолімпійських іграх, Спеціальних Олімпіадах, Всесвітніх іграх глухих, чемпіонатах світу та Європи відповідає утворений у 1992 році Національний комітет спорту інвалідів України. Цей комітет об'єднує чотири національні федерації спорту інвалідів.

Щорічно в Україні проводяться понад 200 чемпіонатів, першостей та кубків із 17 видів спорту серед інвалідів із вадами зору, слуху, опорно-рухового апарату та інтелекту; проводяться змагання щорічної Спартакіади серед дітей-інвалідів.

З активізацією демократичних процесів, гуманізацією українського суспільства параолімпійський спорт посідає важливе місце в соціальній адаптації людей з інвалідністю. Це, зокрема, знайшло своє відображення

у цілій низці Законів України та інших державних програмно-нормативних документах [1]. На думку керівників міжнародного спорту, Україна сьогодні є одним із лідерів щодо темпів розвитку параолімпійського руху. Разом із тим, активний розвиток параолімпійського руху в Україні не супроводжувався до останнього часу ґрунтовними та всебічними науковими дослідженнями.

Список використаних джерел та літератури

1. Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту" (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 1505/2005 (1505/2005) від 21.10.2005. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004. – Назва з екрана.
2. Энциклопедия Олимпийского спорта / Под общ.ред. В.Н.Платонова. Т.2. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 583 с.
3. Римар О. Спорт неповносправних: історія та сучасність / О.Римар. – Л.: Видавничий центр Національного університету імені Івана Франка, 2001. – 56с.
4. Римар О.В. Історико-соціальні аспекти розвитку параолімпійського руху в Україні: Дис...канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.01 / ЛДІФК. – Л., 2002. – 212 с.
5. Паралімпійські ігри — Вікіпедія[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Паралімпійські_ігри. - Назва з екрана.